

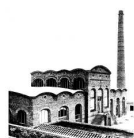
Exposició temporal

EMPORDÀ INDUSTRIAL

Dossier de premsa

EM
POR
DÀ
IN
DUS
TRIAL

**MUSEU DE LA
CIÈNCIA I DE LA
TÈCNICA
DE CATALUNYA**

Generalitat de Catalunya
**Departament
de Cultura**

**MUSEU DEL
SURO DE
PALAFRUGELL**

MUSEU DE LA CIÈNCIA
I DE LA TÈCNICA DE CATALUNYA

**ECOMUSEU
FARINERA DE
CASTELLÓ
D'EMPÚRIES**

MUSEU DE LA CIÈNCIA
I DE LA TÈCNICA DE CATALUNYA

PRESENTACIÓ.....	3
ÀMBITS DE LA MOSTRA.....	4
EL mNACTEC.....	8
CONTACTE.....	9

PRESENTACIÓ

L'exposició "Empordà industrial" ha estat produïda per l'Ecomuseu-Farinera de Castelló d'Empúries, el Museu del Suro de Palafrugell i el Museu Nacional de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya (mNACTEC). Es tracta d'un projecte col·laboratiu de tres museus que formen part del Sistema Territorial del mNACTEC, amb el qual s'ha treballat més enllà de l'àmbit local per poder oferir una visió integrada d'un període històric, la industrialització, que a Catalunya ha estat un dels més destacats de la nostra història contemporània.

L'exposició ofereix un recorregut per la industrialització del territori empordanès tractat com a una unitat. S'ofereix una visió tant de la seva evolució històrica, com de la tipologia industrial i els models diferenciats d'industrialització que es donaren a l'Alt i al Baix Empordà. Del mar fins a la muntanya, passant per la plana i els aspres, la industrialització d'aquest territori va íntimament lligada a l'explotació del seu sector primari. L'exposició proposa un recorregut pels diferents paisatges i les indústries que se'n deriven ja des del segle XVIII. Més enllà, es posen de rellevància els dos models industrials diferenciats: la comarca del suro i el centre comercial i industrial de Figueres.

El procés de recerca per a l'exposició es va iniciar l'any 2014 i ha posat de manifest la complexitat de les iniciatives productives que es van dur a terme en aquesta àrea durant els dos darrers segles, a la vegada que la riquesa del seu patrimoni industrial i tècnic.

"Empordà industrial" s'ha pogut visitar ja a l'Ecomuseu-Farinera de Castelló d'Empúries i al Museu del Suro de Palafrugell, i ara arriba al mNACTEC, on es podrà veure fins al 16 de setembre de 2018.

ÀMBITS DE LA MOSTRA

L'exposició "Empordà industrial" es divideix en 8 àmbits:

1. L'Empordà, una economia diversificada
2. Les activitats i la indústria del mar
3. L'expansió dels terrenys agrícoles
4. La ramaderia
5. Els conreus arboris
6. La indústria de muntanya
7. El suro: un model industrial singular
8. Figueres, centre comercial i industrial

L'Empordà, una economia diversificada

L'agricultura de l'Empordà del segle XVIII i inicis del XIX va ser una de les més dinàmiques de Catalunya. Durant aquest període es va passar de produir per a l'autoconsum a produir per vendre.

La industrialització del territori va començar al final del segle XIX i es va consolidar al principi del segle XX. A partir de la dècada dels seixanta, el desenvolupament industrial va continuar, però el turisme va canviar la cultura i la imatge de l'Empordà per sempre.

Les activitats i la indústria del mar

A l'Empordà, les activitats relacionades amb el mar van produir quatre tipus d'indústries:

- La pesca: Els pescadors catalans del segle XVIII, sobretot de la costa nord de Catalunya, van ser els responsables d'importants processos d'innovació tècnica que van difondre a diverses parts d'Europa i de l'Estat espanyol.
- El corall: L'Escala, Cadaqués, l'Estartit i Begur van ser els quatre centres d'extracció de corall més importants de Catalunya. Durant els segles XVIII i XIX, aquesta activitat va ser la principal font d'ingressos d'aquestes poblacions.
- La salaó: A mitjan segle XIX, la salaó es va estendre pels pobles de la costa empordanesa, però al llarg del segle XX va acabar desapareixent a tot arreu, excepte a l'Escala.

L'expansió dels terrenys agrícoles

Durant el segle XVIII i mitjan XIX es van dur a terme feines de dessecació d'estanys i d'aiguamolls per tal de guanyar extensió de terrenys destinats a la pastura i al conreu de cereals. Juntament amb la plantació de sureres als boscos, la superfície agrícola s'havia duplicat a mitjan segle XIX.

A l'Empordà destacava el cultiu de l'arròs, que es cultivava des de l'edat mitjana, però no va ser fins al segle XVIII que va aconseguir la seva màxima implantació, fins que se'n va prohibir el conreu per culpa del paludisme. El blat era el cultiu més important de la plana de l'Empordà, seguit del sègol, l'ordi i el blat de moro.

La ramaderia

L'activitat agrícola tenia l'activitat ramadera com a complementària. Es va passar d'una ramaderia extensiva a una d'intensiva. Els fems del bestiar servien per adobar la terra i fer-la més productiva. El farratge permetia alimentar més animals i estabular-los a l'hivern. A la vegada, el bestiar es feia servir en les feines del camp. Al segle XIX i començaments del XX, el bestiar equí era el predominant: cavalls, rucs i mules.

Els conreus arboris

Els aspres, allà on el terreny no és apte per cultivar cereals, es destinen a la vinya i l'olivera. Aquests conreus van ser de gran importància per a les exportacions de vi, alcohol i oli.

Al segle XVIII l'extensió de la vinya a l'Empordà va arribar al seu punt més àlgid i la producció d'oli va créixer gràcies a la plantació d'oliveres a la muntanya. Al final del segle XIX hi va haver un esforç per millorar-ne la qualitat i al segle XX es va industrialitzar la seva elaboració.

La indústria de muntanya

La indústria de muntanya es va desenvolupar principalment a les zones de les Gavarres (el Baix Empordà) i les Salines (l'Alt Empordà), on hi va haver mineria, producció de carbó i explotació del suro. La producció de calç i l'explotació d'argiles es va concretar a la zona de les Gavarres.

El suro: un model industrial singular

La manufactura suro-tapera, iniciada a Catalunya a la primera meitat del segle XVIII, va experimentar una extraordinària transformació, ja ben entrat el segle XIX, que va convertir el territori en un districte industrial altament competitiu. Inicialment es basava en una matèria primera local i el producte anava destinat sobretot a l'exportació. Al seu voltant es va configurar una cultura típica d'una societat industrialitzada.

Figueres, centre comercial i industrial

La capacitat comercial de la ciutat de Figueres iniciada al segle XVI va posicionar-la com a capital de l'Alt Empordà. Al segle XVIII es va convertir en una ciutat molt activa per l'existència de tallers de manufactures petits i mitjans. Al segle XIX esdevindrà un potent centre econòmic gràcies, en gran part, a les iniciatives d'un grup de comerciants i d'hisendats que li van permetre seguir els ritmes socioeconòmics d'altres ciutats plenament industrialitzades.

EL mNACTEC

El Museu Nacional de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya (mNACTEC) és un dels tres museus nacionals reconeguts pel Parlament de Catalunya.

La missió del mNACTEC és la de difondre i promocionar el coneixement de la cultura científica, tècnica i industrial i, a la vegada, conservar, estudiar i mostrar la implantació i l'evolució dels avenços científics i tècnics a Catalunya, la seva aplicació industrial i, molt especialment, la seva implicació i incidència social.

La seu del mNACTEC està ubicada a Terrassa, en un dels edificis fabrils més emblemàtics del modernisme català i un dels més bells d'Europa: el Vapor Aymerich, Amat i Jover, antiga fàbrica tèxtil dissenyada per l'arquitecte Lluís Muncunill i construït entre 1907 i 1908.

SISTEMA TERRITORIAL mNACTEC

El mNACTEC lidera una xarxa de 28 centres museístics i patrimonials independents i singulars que expliquen els processos productius industrials al territori català

CONTACTE

Museu Nacional de la Ciència
i de la Tècnica de Catalunya (mNACTEC)
Rambla d'Ègara 270 TERRASSA
Tel. 93 736 89 66
www.mnactec.cat

Més informació:
Àrea de Comunicació i Difusió del mNACTEC
Tel. 93 763 89 63
difusio.mnactec@gencat.cat